

IESLODZĪTO PERSONU BĒRNU SASKARSMES IESPĒJAS AR VECĀKIEM

*Ieslodzījuma vietu pārvaldes
priekšnieka vietnieks
M. Stīvenieks
maris.stivenieks@ievp.gov.lv*

11.12.2014.

Latvijas Sodū izpildes kodekss

Soda izpildes mērķis ir efektīvi piemērot notiesātajam visus šajā kodeksā noteiktos soda izpildes noteikumus, tādējādi nodrošinot personas resocializāciju un tiesisku uzvedību pēc soda izpildes.

LSIK 8. pants.

Latvijas Sodū izpildes kodekss

Brīvības atņemšanas iestādēs nosaka stingri reglamentētu iekšējo kārtību, kas paredz: notiesāto pieņemšanas kārtību brīvības atņemšanas iestādēs; notiesāto uzvedības noteikumus darba un atpūtas laikā; darbu un amatu sarakstu, kuros aizliegts nodarbināt notiesātos; priekšmetu un mantu sarakstu un skaitu, kurus viņi var turēt pie sevis; lietošanai aizliegto priekšmetu izņemšanas kārtību; pārbaudes un satikšanas noteikumus; noteikumus, kā pieņemami un izsniedzami sūtījumi, pienesumi, bandroles un korespondence notiesātajiem, kā arī pārtikas produktu un pirmās nepieciešamības priekšmetu sarakstu un skaitu, kurus atļauts pārdot notiesātajiem.

LSIK 42. pants.

Latvijas Sodū izpildes kodekss

Ar brīvības atņemšanu notiesātajiem, izņemot ar īslaicīgu brīvības atņemšanu notiesātos, šajā kodeksā noteiktajā kārtībā un apmērā ir iespējas satikties ar radniekiem un citām personām bez brīvības atņemšanas iestādes pārstāvja klātbūtnes: īslaicīgi — uz laiku no vienas stundas līdz divām stundām, lai veicinātu sociāli lietderīgu saikņu saglabāšanu un atjaunošanu; ilglaicīgi — uz laiku no sešām līdz četrdesmit astoņām stundām, lai veicinātu radniecisko un ģimenes sakaru saglabāšanu.

LSIK 45. panta pirmā daļa.

Latvijas Sodū izpildes kodekss

Ar īslaicīgu brīvības atņemšanu notiesātajiem šajā kodeksā noteiktajā kārtībā un apmērā ir iespējas satikties ar radniekiem un citām personām bez brīvības atņemšanas iestādes pārstāvja klātbūtnes īslaicīgi — uz laiku no vienas līdz divām stundām, lai veicinātu sociāli lietderīgu saikņu saglabāšanu un atjaunošanu.

LSIK 45. panta otrā daļa.

Latvijas Sodū izpildes kodekss

Ilglaicīgo satikšanos laikā notiesātajam atļauts uzturēties kopā ar radniekiem — vecākiem, bērniem, adoptētajiem, brāļiem un māsām, vectēvu, vecmāti, mazbērniem vai laulāto. Ar brīvības atņemšanas iestādes administrācijas lēmumu var tikt atļautas ilglaicīgās satikšanās arī ar citu personu, ja līdz soda izciešanas sākumam notiesātajam ar šo personu ir bijusi kopēja saimniecība vai kopīgs bērns.

LSIK 45. panta trešā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem, reģistrējot laulību, ar brīvības atņemšanas iestādes administrācijas atļauju papildus var piešķirt ilgstošu satikšanos līdz 48 stundām.

LSIK 45. panta ceturtnā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem nav atļauts satikšanās ar apcietinātām personām un personām, kuras izcieš sodu citās brīvības atņemšanas iestādēs. Brīvības atņemšanas iestādes priekšnieks ar lēmumu var aizliegt notiesātajam tikties ar konkrētu personu drošības apsvērumu dēļ, un šo lēmumu var apstrīdēt Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšniekam [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā. Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka lēmumu var pārsūdzēt administratīvajā rajona tiesā [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā. Administratīvās rajona tiesas lēmums nav pārsūdzams.

LSIK 45. panta piektnā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Pēc notiesātā rakstveida iesnieguma un ar cietuma priekšnieka atļauju īslaicīgās, kā arī ilgstošās satikšanās var aizstāt ar [telefonsarunām](#) par notiesātā vai to personu līdzekļiem, ar kurām sarunas notiek.

Satikšanās kārtību un to aizstāšanu ar telefonsarunām reglamentē [brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi](#).

LSIK 45. panta sestā, septītnā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Brīvības atņemšanas iestādes priekšnieks izņēmuma kārtā, individuāli izvērtējot katru gadījumu, var pieņemt pamatotu lēmumu par šā panta pirmajā daļā minētās īslaicīgās satikšanās norisi brīvības atņemšanas iestādes pārstāvja klātbūtnē, ja tas nepieciešams drošības apsvērumu vai kriminālprocesa interešu dēļ vai to lūdz apmeklētājs. Šo lēmumu var apstrīdēt Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšniekam [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā. Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka lēmumu var pārsūdzēt administratīvajā rajona tiesā [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā. Administratīvās rajona tiesas lēmums nav pārsūdzams.

LSIK 45. panta astotā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem atļauts nosūtīt un saņemt vēstules un telegrammas [bez skaita ierobežojumiem](#).

Notiesātajiem adresētās vēstules un telegrammas izsniedz, kā arī viņu vēstules un telegrammas nosūta adresātiem brīvības atņemšanas iestādes administrācijā ne vēlāk kā triju dienu laikā no vēstules un telegrammas saņemšanas vai nodošanas dienas.

LSIK 49. panta pirmā, otrā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem adresētās un viņu adresātiem nosūtāmās vēstules un telegrammas [var aizturēt](#), ja:

- 1) to saturs apdraud soda izpildes mērķus, brīvības atņemšanas iestādes drošību un tajā noteikto kārtību;
- 2) to saturs tālāknodošana varētu veicināt kāda krimināli vai administratīvi sodāma nodarījuma izdarīšanu;
- 3) tās varētu apdraudēt citas personas ar likumu aizsargātās tiesības un intereses;
- 4) sarakstes mērķis ir informācijas apmaiņa starp notiesātajiem, kas kopīgi izdarījuši noziedzīgu nodarījumu.

LSIK 49. panta trešā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem ir atļautas telefonsarunas par saviem vai adresāta līdzekļiem tādā skaitā, kāds noteikts attiecīgā veida brīvības atņemšanas iestādē un atbilst soda izciešanas režīma pakāpei.

Telefonsarunas, izņemot telefonsarunas ar advokātu, tiek kontrolētas.

LSIK 49. panta piektā, sestā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātais, kas sodu izcieš daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstākajā pakāpē, atklātajā cietumā vai audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem, ar rakstveida iesniegumu brīvības atņemšanas iestādes priekšniekam var lūgt atļauju īslaicīgi atstāt brīvības atņemšanas iestādes teritoriju līdz piecām diennaktīm sakarā ar tuva radnieka nāvi vai smagu slimību, kas apdraud slimā dzīvību.

LSIK 49.² panta pirmā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātie slēgtajos cietumos sodu izcieš trijās režīma pakāpēs — zemākajā, vidējā un augstākajā, bet daļēji slēgtajos cietumos — divās režīma pakāpēs — zemākajā un augstākajā. Notiesātajiem atklātajos cietumos un nepilngadīgajiem audzināšanas iestādēs soda izpildes režīma pakāpes nenosaka.

LSIK 50.³ panta pirmā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem, kuri sodu izcieš slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstākajā pakāpē, ir tiesības:

- 1) izmantot gadā sešas ilgstošas satikšanās — no divpadsmit līdz divdesmit četrām stundām un sešas īslaicīgas satikšanās — no vienas stundas līdz divām stundām;
- 4) izmantot trīs telefonsarunas mēnesī;

LSIK 50.⁴ panta septītā daļa.

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem, kuri sodu izcieš slēgtā cietuma soda izciešanas režīma vidējā pakāpē, ir tiesības:

- 1) izmantot gadā četras ilgstošas satikšanās — no astoņām līdz sešpadsmit stundām un sešas īslaicīgas satikšanās — no vienas stundas līdz divām stundām;
- 4) izmantot divas telefonsarunas mēnesī;

LSIK 50.⁴ panta astotā daļa

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem, kuri sodu izcieš slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, ir tiesības:

- 1) izmantot gadā trīs ilgstošas satikšanās — no sešām līdz divpadsmit stundām un četras īslaicīgas satikšanās — no vienas stundas līdz divām stundām;
- 4) izmantot vienu telefonsarunu mēnesī;

LSIK 50.⁴ panta devītā daļa

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem, kuri sodu izcieš **daļēji slēgtā cietuma** soda izciešanas režīma **augstākajā pakāpē**, ir tiesības:

- 1) izmantot gadā astoņas ilglaicīgas satikšanās — no divdesmit četrām līdz četrdesmit astoņām stundām un astoņas īslaicīgas satikšanās — no pusotras stundas līdz divām stundām;
- 3) izmantot sešas telefonsarunas mēnesī;

LSIK 50.⁵ panta septītā daļa

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem, kuri sodu izcieš **daļēji slēgtā cietuma** soda izciešanas režīma **zemākajā pakāpē**, ir tiesības:

- 1) izmantot gadā piecas ilglaicīgas satikšanās — no divpadsmit līdz divdesmit četrām stundām un četras īslaicīgas satikšanās — no pusotras stundas līdz divām stundām;
- 3) izmantot divas telefonsarunas mēnesī;

LSIK 50.⁵ panta astotā daļa

Latvijas Soduzpildes kodekss

Ar **īslaicīgu brīvības atņemšanu** notiesātajiem ir tiesības:

- 1) izmantot vismaz stundu ilgu īslaicīgo satikšanos ne retāk kā reizi mēnesī, bet ne mazāk kā vienu īslaicīgo satikšanos soda izpildes laikā, ja tas ir īsāks par mēnesi;
- 3) izmantot sešas telefonsarunas mēnesī;

LSIK 50.⁵ panta desmitā daļa

Latvijas Soduzpildes kodekss

Notiesātajiem **atklātajos cietumos** ir tiesības:

- 4) uzņemt pie sevis viesus, saņemt sūtījumus vai pienesumus bez ierobežojumiem.

Ja notiesātajam pēdējo 30 dienu laikā nav ticis piemērots sods par soda izciešanas režīma pārkāpumiem vai administratīvais sods, ar cietuma priekšnieka atļauju reizi mēnesī viņš var izbraukt ārpus cietuma teritorijas uz laiku, kas nav ilgāks par divām diennaktīm, bet svētku dienās — līdz piecām diennaktīm.

LSIK 50.⁶ panta ceturtnā un sestā daļa

* atļauts pie sevis glabāt un izmantot mobilos telefonus

(LSIK 70. panta ceturtnās daļas 9. punkts).

Latvijas Soduzpildes kodekss

Nepilngadīgajam notiesātajam atļauts:

- 1) izmantot gadā 15 ilgstošās satikšanās ar tuviem radniekiem no 36 līdz 48 stundām;
- 2) izmantot gadā 12 īslaicīgās satikšanās no pusotras stundas līdz divām stundām;
- 3) iepirkties iestādes veikalā bez naudas summas ierobežojuma;
- 4) izmantot astoņas telefonsarunas mēnesī;

LSIK 50.⁷ panta sestā daļa

Latvijas Soduzpildes kodekss

Ar brīvības atņemšanu notiesātajiem piemērojamie **pamudinājumi**:

- 2) atļaut izmantot papildus līdz sešām telefonsarunām gadā;
- 3) papildus piešķirt īslaicīgu vai ilgstošu satikšanos, bet ne vairāk kā sešas papildu satikšanās gadā;
- 4) audzināšanas iestādēs nepilngadīgajiem — atļaut atstāt iestādi vecāku vai iestādes darbinieku pavadībā uz laiku līdz astoņām stundām;
- 6) atklātajos cietumos — papildus vienu reizi mēnesī atļaut izbraukt ārpus cietuma teritorijas uz laiku līdz divām diennaktīm;
- 7) ar brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka atļauju īslaicīgi atstāt brīvības atņemšanas iestādes teritoriju līdz trim diennaktīm gadā;
- 8) ar audzināšanas iestādes nepilngadīgajiem priekšnieka atļauju īslaicīgi atstāt audzināšanas iestādes nepilngadīgajiem teritoriju līdz piecām diennaktīm gadā.

LSIK 68. panta pirmā daļa

Latvijas Sodu izpildes kodekss

Šā panta pirmās daļas 7.punktā minētais pamudinājums piemērojams tikai notiesātajiem, kas sodu izcieš daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstākajā pakāpē, izņemot personas, kuras notiesātas ar brīvības atņemšanu uz visu mūžu (mūža ieslodzījums).

LSIK 68. panta piektā daļa

Latvijas Sodu izpildes kodekss

Sodi personām, kam atņemta brīvība:

- 4) aizliegt kārtējo telefonsarunu;
- 5) aizliegt kārtējo satikšanos;

LSIK 70 panta pirmā daļa

- 2) aizliegt atstāt cietuma administrācijas norādīto teritoriju uz laiku līdz trim mēnešiem;

LSIK 70. panta sestā daļa

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

2006.gada 30.maija

Ministru kabineta noteikumi Nr.423

[Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi](#)

Noteikumi nosaka brīvības atņemšanas iestādes iekšējo kārtību.

BAIKN 1. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Satikšanās atļauju izdod brīvības atņemšanas iestādes priekšnieks, pamatojoties uz notiesātā iesniegumu.

Satikšanās ilgumu nosaka brīvības atņemšanas iestādes administrācija saskaņā ar Latvijas Soduzpildes kodeksā paredzēto satikšanās ilgumu atbilstoši soda izciešanas režīma pakāpei. Satikšanās dalībnieki satikšanās laiku var saīsināt.

BAIKN 60. un 61. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Katru mēnesi līdz desmitajam datumam brīvības atņemšanas iestādes administrācija sagatavo ilgstošo satikšanos grafiku nākamajam mēnesim. Grafiku novietā vietā, kur notiesātie var ar to iepazīties.

Pirms ilgstošas satikšanās apmeklētājs uzrāda personu un radniecības pakāpi apliecināšus dokumentus.

BAIKN 63. un 64. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Pirms ilgstošas satikšanās apmeklētājus brīdina par aizliegumu nodot notiesātajiem mantas, izstrādājumus un vielas, kuras ir aizliegtas brīvības atņemšanas iestādē, un izskaidro citus brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumus. Ja brīvības atņemšanas iestādes noteiktā kārtība tiek pārkāpta, satikšanos pārtrauc.

Ilgstošas satikšanās sākumā veic apmeklētāja mantu un apģērba apskati un pārmeklēšanu. Ja apmeklētājs no apskates un pārmeklēšanas atsakās, ilgstošā satikšanās netiek atļauta. To var aizstāt ar īslaicīgu satikšanos vai telefonsarunu. Izdevumus par telefonsarunu sedz no notiesātā personiskajā kontā esošajiem līdzekļiem vai no tās personas līdzekļiem, ar kuru saruna notiek.

BAIKN 65. un 66. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Ilgstošas satikšanās laikā kopā ar notiesāto vienlaikus var uzturēties **divas pilngadīgas un divas nepilngadīgas personas**.

Notiesātajiem, kas ārstējas Latvijas Cietumu slimnīcā, ilgstošas satikšanās nav atļautas. Latvijas Cietumu slimnīcas priekšnieks var atļaut smagi slimajiem notiesātajiem īslaicīgas satikšanās. Šādu apmeklējumu neieskaita kārtējo satikšanos skaitā.

BAIKN 67. un 68. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Pirms un pēc satikšanās notiesāto pārmeklē. Uz satikšanos notiesātais drīkst ņemt līdzi tikai higiēnas un smēķēšanas piederumus.

Ilgstošas satikšanās telpā apmeklētāji drīkst ienest tādas priekšmetus un pārtikas produktus, kurus notiesātajiem ir atļauts glabāt, bet notiesātais tos nedrīkst iznest no satikšanās telpas. Ilgstošas satikšanās telpā apmeklētāji nedrīkst ienest personīgo gultas veļu.

BAIKN 69. un 70. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Satikšanās laikā aizliegts nodot notiesātajam vai apmeklētājam dokumentus, piezīmes, shēmas, rasējumus, vēstules un pierakstus.

Pirmo satikšanos notiesātajam var atļaut dienas kārtībā noteiktajā laikā tūlīt pēc viņa pārvietošanas no izmeklēšanas cietuma. Turpmākās satikšanās piešķir ar intervālu, kas ir skaitļa 12 daļījums ar attiecīgajā režīma pakāpē paredzēto satikšanos skaitu gadā.

BAIKN 71. un 72. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Notiesātajam, kas pārvests no citas brīvības atņemšanas iestādes, nākamā satikšanās piešķirama, ņemot vērā iepriekšējā brīvības atņemšanas iestādē piešķirto satikšanos skaitu.

Ilgstošas satikšanās laikā brīvības atņemšanas iestādes administrācija atbrīvo notiesāto no pasākumiem, kas saistīti ar darbu vai izglītību.

BAIKN 72. un 73. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Satikšanās atļauju piešķiršanu var uz laiku pārtraukt stihisku nelaimju, karantīnas vai citu ārkārtēju apstākļu dēļ.

Nav atļauts summēt satikšanos laiku vai sadalīt vienas satikšanās laiku vairākās reizēs. Pārtrauktu satikšanos turpināt nevar.

Īslaicīgās satikšanās laikā tās dalībnieki sarunājas viņu izvēlētajā valodā. Ja brīvības atņemšanas iestādes administrācijas pārstāvis šo valodu neprot, sarunas satura kontrolei var pieaicināt tulku.

BAIKN 75., 76. un 77. punkts

Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi

Pamatojoties uz notiesātā rakstisku iesniegumu un brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka atļauju, ilgstošo satikšanos var aizstāt ar īslaicīgo satikšanos, kā arī īslaicīgo vai ilgstošo satikšanos aizstāt ar telefonsarunām (vienu satikšanos aizstāj ar vienu telefonsarunu līdz 15 minūtēm). Izdevumus par telefonsarunu sedz **no notiesātā līdzekļiem vai no tās personas līdzekļiem**, ar kuru saruna notiek.

BAIKN 79. punkts

Apcietinājumā turēšanas kārtības likums

Apcietinātā tiesības:

5) sazināties ar personām ārpus izmeklēšanas cietuma sarakstoties, kā arī ne retāk kā reizi nedēļā izmantojot izmeklēšanas cietuma tālruni (taksofonu). Atļautais sarunas ilgums ir ne mazāks kā piecas minūtes. Izdevumus par saraksti sedz apcietinātais, bet par telefonsarunām — apcietinātais vai persona, ar kuru viņš sarunājas;

6) uz vismaz stundu ilgu tikšanos ar radniekiem vai citām personām ne retāk kā reizi mēnesī;

ATKL 13. panta pirmā daļa

Apcietinājumā turēšanas kārtības likums

(1) Šā likuma [13.panta](#) pirmās daļas 6.punktā noteiktā tikšanās ar radniekiem vai citām personām notiek bez izmeklēšanas cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnes.

(2) Izmeklēšanas cietuma priekšnieks izņēmuma gadījumā, individuāli izvērtējot katru gadījumu un pamatojot šādu lēmumu, var pieņemt lēmumu par šā panta pirmajā daļā minētās tikšanās norisi izmeklēšanas cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnē, ja tas nepieciešams drošības apsvērumu vai kriminālprocesa interešu dēļ vai to lūdz apmeklētājs. Šo lēmumu var apstrīdēt Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšniekam [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā. Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā. Administratīvās rajona tiesas lēmums nav pārsūdzams.

ATKL 13¹. panta pirmā un otrā daļa

Problēmjasutājumi:

- LSIK 45. panta redakcija;
- BAIKN 67. punkta redakcija;
- ATKL 13. panta redakcija;
- Radniecības vai kopīgas saimniecības pierādīšana;
- Bērna tiesību/drošības nodrošināšana ieslodzījuma vietās;
- Ārvalstnieku iespējas tikties ar saviem bērniem;
- Apcietināto iespējas tikties ar saviem bērniem;
- Ilgstošo tikšanās telpas ieslodzījuma vietās

Iespējamie risinājumi:

- LSIK, ATKL, BAIKN tiesību normu grozījumi;
- Telefonsarunas, videozvani utt;
- Ilgstošo tikšanās telpas pielāgošana.

Paldies par uzmanību!

*Ieslodzījuma vietu pārvaldes
priekšnieka vietnieks
M. Stivrenieks*